

PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

<p>Cena prenumeraty: Miesięcznie Mk. 160 na prowincji „ 170</p>	<p>Administracja otwarta od g. 9 rano ..... do 7 wieczorem. ....</p>	<p>CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 40.— w tekście mk. 50.— reklamy mk. 25.—, nekrolog mk. 20.—, komunikaty mk. 25, zwyczajne mk. 12 za pierwszą numparolowy jednostką.</p>
<p>UWAGA: Prenumeratę, oraz wszelkie należności przesyłane pocztą, należy adresować jak następuje: PAWEŁ URBANIAK Łódź, Przejazd Nr. 8, „Praca“.</p>	<p>Redaktor przyjmuje we wtorki i piątki ..... od 5 — 7 wieczorem. ....</p>	<p>Ogłoszenia drobne 4.— za wyraz, dla poszukują- cych pracy 2.— Ogłoszenia zamiejscowe o 50 proc. drożej. — Zagra- niczne o 100 proc. drożej. Ogłoszenia nadbyteżne po p. 5 wiecej. 5) p. 10 za 1000</p>
<p>Sekretariat Redakcji otwarty dla pu- bliczności od 6—8 wiecz. codziennie.</p>		
<p>Rękopisów nie nadających się do druku Redakcja nie zwraca.</p>		
<p>Artykuły bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.</p>		

Redakcja i administracja Przejazd № 8.

TELEFON 32.

Kontoczekowe P. K. 0.60143

Prenumeratę i ogłoszenia dla pisma „Praca” przyjmuje Biuro pism A. Zatorski, w Pabjanicach, Zamkowa Nr. 15.

<p>Kino-Teatr Nowości Piotrkowska róg Olśwaj.</p>	<p>INDYJSKI CYRK JANAJA Słoń CHARIL udział przyjmuje słynny na świat cały Niezwykła atrakcja cyrkowa z udziałem zwierząt.</p>	<p>Kino-Teatr Nowości Piotrkowska róg Olśwaj.</p>
---	---	---

Kilka uwag o strajkach w Polsce.

II.

Akcentując brak zmysłu społecznego, a właściwie nawet handlowo-kalkulacyjnego, u przedsiębiorcy, byłibyśmy niesprawiedliwi, pozabawieni samokrytycyzmu, uznając, że w klasie robotniczej wszystko dobrze się dzieje. Robotnik polski dopiero od dwóch lat stał się pełnoprawnym obywatelem, przedtem podlegał niemal bezwzględnie samowoli kapitalistyczno - czynowniczej. Robotnik polski nie ma za sobą tradycji racjonalnej, stalej i stopniowanej walki o polepszenie bytu, o osiągnięcie największej części płac ze swej pracy. Jeżeli, wzorując się na Sombarcie, porównamy wzajemne ustosunkowanie się robotnika i kapitalisty do dwóch państw, wzajemnie zwalczających się, to wszak nie to państwo wygrywa, które wywołuje lub daje się wciągnąć w raptowne, częste, a nieprzygotowane najeźdźstwo, wojny, lecz to, które przedewszystkiem wzmacnia swe siły zbrojne, które zagraża potęgą, a jednak unika konfliktu czynnego, prawie zawsze obu stronom straty przynoszącego. Otóż robotnicy polscy wielokrotnie, ulegając zdenerwowaniu powojennemu, często świadomie prowokowani przez agentów kapitału, wywołują „dzikie” strajki, bez rozważenia i zastanowienia, przegrywają je i niszczą w ten sposób słabe zaczątki organizacji zawodowej, psują sobie opinię w społeczeństwie, wywołują lekceważenie wśród przemysłowców, a co gorsza wpajają w nich przeświadczenie, że żądania pracownicze, natychmiast niepoparte strajkiem i związana z nim mniej lub więcej uciążliwa głódówka robotnicza, nie mają charakteru poważnego, z którymby liczyć się należało, — wytwarza się u robotników i przedsiębiorców przekonanie, że strajk jest pierwszym krokiem walki socjalnej, gdy w całym kulturalnym świecie jest on ostatnim. Na tendencję u nas czynnik anarchy i nierozważenia w walce socjalnej obok psychiki indywidualistycznej polskiej wpływa jeszcze sąsiedztwo z państwem sowieckim i wzorowanie się na uproszczonych metodach rosyjskich, nieznanym nam odsetek żydostwa, które ma głębię w głowach „socjalistycznie i ko-

munistycznie” uświadomionych robotników. Rozwiązania kwestji społecznej szukać musimy nie w gonitwie za uludnemi w swej treści mocno podejrzanemi pseudoideami, lecz na twardej drodze wzmacniania siły robotniczej przez niezależne, ujęte w silne karby, organizacje zawodowe, obejmujące jak największą ilość uświadomionych społecznie i gospodarczo robotników, a jednak karzących infamje i banicję z rzeszy pracowniczych i strajków, jak i wywoływaczy „dzikich” strajków.

Czas najwyższy, by porzucić załatwianie spraw robotniczych od wypadku, by rozpocząć od fundamentów budowę Polski Pracy.

Gdy osoby zainteresowane, przedsiębiorca i robotnik, nie mogą dojść do porozumienia, w zdrowym normalnym organizmie społecznym, samo społeczeństwo występuje ze swą opinią jako pośrednik i pojednawca i często ta strona wygrywa, której przynajmniej słuszność owa fides bona (sprawiedliwa opinia) obywateli. By jednak mieć znaczenie rozstrzygające, opinia obywatelska musi być rzeczywiście obiektywna, bezstronna. Tego o naszym społeczeństwie nawet najskrajniejszy optymista nie powie.

O nastrojach w klasie przemysłowców wspominaliśmy powyżej, mieszczaństwa właściwie nie mamy, a nieliczni jego przedstawiciele nie odznaczają się specjalną światłością, chłop polski w przeważnej masie nie sięga umysłem poza miedzę swej zagrody, t. zw. inteligencja o dużym wykształceniu humanistycznym, często rozentuzjasmowana w literaturze i sztuce, stoi na poziomie analfabety, jeżeli chodzi o zagadnienia polityki socjalnej i gospodarczej.

Klasycznym przykładem małego zainteresowania się kwestją społeczną u nas jest brak instytucji, poświęconych badaniu sprawy robotniczej, o poważniejszym zakresie, w rodzaju istniejącego w Niemczech „Verein u für Socialpolitik”. Wydziału polityki społecznej przy „Le-wjatanie” nie możemy traktować poważnie, jest wprawdzie pierwszą oznaką zainteresowania sfer przemysłowych życiem robotniczym, czy

jednak wyjdzie poza zakresy parady badań naukowych, przyszłość pokaże.

Niema w społeczeństwie polskim świadomości, że robotnik ma prawo dążyć nie tylko do uchronienia się od głodu i zimna, do zapewnienia sobie minimum egzystencji fizycznej, ale również do zaspokojenia największej ilości potrzeb wyższych, nie ma świadomości, że chluba XX wieku jest tendencja do wyzwolenia ducha człowieka, do zniesienia ludzkich mechanicznych sił roboczych.

Państwu, organom rządowym i ustawodawczym, wielkich zadań stawiać nie możemy. Pomijając niektóre kawały tow. Moraczewskiego, obliczone na efekt a mało realne, prawodawstwo ochrony pracy, działalność ministerstwa pracy rozwija się mimo gwałtownych ataków pryncypjów sejmowej naogół dla klasy robotniczej, jeżeli nie specjalnie pomyslnie, to w każdym razie znośnie. Nietyle zakusy zaprzaństwa i reakcji są właściwe rządowym czynnikom decydującym, ile brak zorganizowanej presji od dołu ze strony warstw pracowniczych, przy jednoczesnym buńczucznym wymachiwaniu buławą kapitału przez klasy posiadające.

Najlepsze zarządzenia władz centralnych dopiero wtedy zostaną wykonane w praktyce, gdy opinia społeczna przestanie popierać łamiących je urzędników, gdy warstwa robotnicza stanie się potęgą i nikt nie śmie łamać jej konstytucyjnie zdobytych, wolności i uprawnień.

Istota kwestji robotniczej leży w psychice, w opinii publicznej. Dopiero ustalenie we wszystkich warstwach społeczeństwa obywatelstwa pracy, uznanie prawa do pracy i słusznej ceny płacy, owego średnio-wiecznego iustum salarium, dopiero wtedy będziemy mieli punkt zaczepienia do rozwikłania sprawy proletariatu. Dopiero w chwili, gdy wszystkie warstwy przeniknie dobra wola społeczna, będziemy mogli marzyć o poskromieniu, o walce z obiektywnymi czynnikami wytwórczości, stojącymi rozwiązaniu problemu pracy na zawadzie, o niwelowaniu i usuwaniu szkodliwych socjalnie skutków niezależnej od jednostki, często ze spłotu powikłań wszechświatowych wynikającej, nieobliczalnej zmienności konjunktury gospodarczej.

Kazimierz Ujazdowski.

Kronika polityczna. Preludja rozbrojenia.

Na ostatniej konferencji brytyjskich dominjów w Kolonii w Londynie zajmowano się sprawą ewentualnej obrony okolic handlowych przeciw możliwym atakom w razie przyszłej wojny. Ustalono, że wszystkie dominja muszą zająć się obroną swojego handlu nadbrzeżnego i w tym celu Australia, Kanada, Nowa Zelandja i południowa Afryka mają wybudować własne floty, które składać się będą przeważnie z lekkich pancerników i łodzi podwodnych. Zostaną wdrożone układy, zabezpieczające dominjom wzajemną pomoc, a cała flota zostanie wciągnięta w ogólny plan obrony brytyjskiego imperjum. W tym celu mają być wybudowane specjalne urządzenia dokowe, stacje zapasowe dla łańdy i amunicji.

Uchwały konferencji dominjów nie są przekonywującym wstępem do narad, zwołanych przez prezydenta Hardinga do Waszyngtonu. Okazuje się, że Ameryka będzie musiała prowadzić dyskusję nie tylko z Anglią, ale z angielskimi kolonjami, które występują jako czynnik równorzędny w kwestji uzbrojenia morskiego.

2½ międzynarodówka przeciw Polsce.

„Związek partji socjalistycznych” przedstawiający grupę pośrednią między II-gą a III-cią międzynarodówką odbywał w połowie lipca narady we Frankfurcie. Brali w nich udział członkowie wydziału reprezentujący Austrię (Auler), Szwajcarię (Grimm), Niemcy (Ladebur), Francję (Languet) a Anglię (Nailhead) oraz socjal-rewolucjoniści i socjaliści rosyjscy. Związek odpowiedział odmownie na zaproszenie Labour Party na kongres, mający radzić nad odbudową II międzynarodówki. Na dalszych obradach znać wpływu niemieckorozyjskiej, jedną z najważniejszych rezolucji był protest przeciw Polsce.

Wieczny niemiecki „drang nach Osten”.

Francuskie sfery przemysłowo-finansowe zaniepokojone są ekspensją niemiecką do Rosji. Prasa francuska zaś robi nawet uwagi, że firmy handlowe prywatne winny się starać o nawiązanie stosunków z Rosją. Tymbardziej jest to pilne i konieczne, że chodzi tu o zabezpieczenie tych obiektów, które kupcy i przemysłowcy francuscy posiadają w Rosji.

Rząd francuski jednak stoi niezmiennie na już raz zajętym stanowisku, że stosunki ekonomiczne z Rosją Francja będzie mogła dopiero wówczas nawiązać, kiedy rząd sowiecki uzna długi Rosji, zaciągnięte przez Rosję we Francji.

Długi sprzymierzonych.

Pisma amerykańskie donoszą, że w dług cyfr, przedłożonych senatorowi amerykańskiemu, ogólna kwota pożyczek, zaciągniętych przez koalicję w Ameryce, wy-

rosi 236 milionów funtów szt. Kwota t-rozkłada się w następujący sposób: Francja winna jest 71 milionów, Wielka Brytania 102, Włochy 41, Belgia 9 milionów funtów szterl.

Przemysłnictwo z Pomorza do Niemiec.

(Stosunki aprowizacyjne przyczyną niechęci do królewiaków).

(Od własnego koresp.)

Stosunki aprowizacyjne na Pomorzu w ostatnich czasach pogorszyły się znacznie. Ceny zaczęły wzrastać tak, że czasami już przewyższają nawet warszawskie. Oczywiście, przyczyną jest uprawiane na wielką skalę przemysłnictwo do Niemiec. Przeciwdziałanie ze strony władz jest b. słabe. Naprzykład granica od strony wolnego miasta Gdańsk jest prawie nie strzeżona. Parę posterunków na kolejach i szosach poważnie w rachubę brane być nie mogą, boć przecie przemysłnicy nie są obowiązani pilnować się tylko istniejących szlaków komunikacyjnych. Cierpi z tego powodu ludność miejscowa, która musi żywność dla siebie nabywać. Stąd niezadowolenie, które dzięki małemu uświadomieniu zaczyna się obecnie skierowywać przeciw zamieszkałym tu i owdzie na Pomorzu polakom z Kongresówki — przeważnie letnikom. Łatwo domyślić się, ile jeszcze w tym jest roboty niemieckiej.

Pomorzanie burzą się przeciw drożyznie, ale trzeba im wytłumaczyć, że niesłusznie zwracają swoje niezadowolenie przeciw kongresowiakom. Władze administracyjne powinny właśnie to zrobić — i to zaraz. Powinny następnie zwrócić baczną uwagę na niemiecką agitację, która podnosi głowę coraz śmielej i — jednocześnie z potęgowaniem waśni dzielnicowych — podkopuje powagę polskiej marki.

Ruch zarobkowy.

Konferencja w sprawie strajku metalowców.

W czwartek ubiegły, z inicjatywy p. Inspektora III Oregu m. Łodzi, Woltkiewicza, odbyła się pierwsza konferencja wspólna delegatów robotniczych i przemysłowców, w celu zlikwidowania zatargu. Przewodził p. Woltkiewicz, ze strony polskich związków zawodowych przybyli pp. Dąbrowski, Demel, Gładziak, Keńkowski i Baran, oraz ze strony związków klasowych (Sienkiewicza 9), Kowalski i Markowski. Ze strony przemysłowców przybyli dla pertraktacji pp. Wilde z fabryki Johna, Macher od Weigta i inni.

Ponieważ przedstawiciele przemysłowców nie zgadzali się na określenie minimum egzystencji robotnika, żądając od delegatów robotniczych zdeklarowania konkretnego żądania w stosunku procentowym do dotychczasowej płacy, po naradzie delegaci robotników zatędzali podwyżki 80 proc. od plac z marca. Przedstawiciele przemysłowców zażądali czasu do zakomunikowania tych warunków mocodawcom, ponieważ nie posiadają właściwych pełnomocnictw. Wobec tego konferencja odroczone. (k)

Nowe żądania kolejarzy.

Na zakończenie zjazdu kolejarzy w Warszawie uchwalono wysłać delegację do Rady ministrów z następującymi żądaniami:

- 1) przyjęcie wszystkich wydalonych za strajk i wypłacenie zaległych pensji;
- 2) wypłacenie pensji dwumiesięcznej jako ekwiwalentu za niedostarczone produkty;
- 3) zastosowanie niezwłocznie pragmatyki służbowej;
- 4) zabezpieczenie bytu niezdolnych do pracy;
- 5) udzielenie przez rząd 700 mil. marek kredytu dla kooperatyw kolejowych;
- 6) załatwienie żądań zjazdu do 1-go października.

Jeżeli pierwsze cztery warunki nie będą uwzględnione w przeciągu dni 10, władze Związku Zaw. Kolejarzy nie biorą na siebie odpowiedzialności za następstwa.

Kacikiem.

Gwałt kamienicznika.

Właściciel domu przy ul. Gdańskiej Nr. 67 p. Jakubowicz, korzystając z czasowej nieobecności zajmującego lokal w powyższym domu jednego z naszych współpracowników wpadł na dowcipny pomysł osadzenia w mieszkaniu — swego zięcia. Włamszy się do mieszkania, pomyslowy kamienicznik natknął się jednak na zdecydowany opór odnajmującego pokój jednego z oficerów załogi łódzkiej, który zdołał, energicznie argumentując, wykazać kamienicznikowi popełnione bezprawie. Spisano protokół w pobliskim komisariacie policji i sprawa ma być skierowana na drogę sądową.

Między ludźmi, którzy urządzili najsie na mieszkanie, sensację mógł budzić jakiś gość w mundurze oficera W. P. Jak się jednak dowiadujemy, była to jednostka, nie mająca do morderstwa oficera prawa, jako wydalona z wojska za tchórzstwo.

Fakt powyższego gwałtu kamienicznika jest godzien głębszej uwagi. Niedawno pewien kamienicznik z okolic Górnego Rynku p. S. włamał się do kooperatywy — obecnie notujemy drugi fakt podobny — a i o innych też już nas doszły słuchy.

Zwrócić należy na objaw ten uwagę władz, aby reagowała na te fakty, gdyż inaczej w niezadługim czasie żaden lokator w Łodzi nie będzie pewien życia.

Kamienicznicy poczynają hulac bezkarnie P. Jakubowiczów et consortes należy zawczasu okiełznać. (jw.)

Ruch współdzielczy.

Ze Stowarzyszenia Spożywców „Wyzwolenie“.

Praca Stowarzyszenia przechodzi bardzo ważny moment przełomowy. Dotychczas organizacja społeczna Stowarzyszenia oparta była na najprostszym wzorach paczonych wadliwą ustawą rosyjską. Najwyższą władzą w Stowarzyszeniu było ogólne zebranie wszystkich członków.

Ostatnio na skutek znacznego wzrostu liczby zrzeszonych i rozszerzenia się działalności instytucji, zebranie takie nie mogło stać na wysokości zadania. Przedewszystkiem przybywała na nie niezliczona ilość członków — z dzielnic bardziej oddalonych od śródmieścia nikt niemal nie przybywał, wobec czego zebranie to nie mogło reprezentować opinii i ogółu członków. Było ono wyrzycielem upodobań interesów jedynie przygodnych grup. Wobec nawalu spraw ogólnych jak i dotyczących poszczególnych dzielnic, bądź dzielnic — nic na takim zebraniu nie mogło być gruntownie rozpatrzone, to też obrady ograniczyły się do mechanicznego zatwierdzenia sprawozdania i wyborów.

Taka forma organizacji uniemożliwiała używanie wewnątrz instytucji oraz ściśle porozumienie się z członkami. Śmiało można twierdzić, że stara forma organizacji była największą tamą dla społecznego rozwoju Stow. Obecnie tama ta już została usunięta.

Na ostatnim zebraniu ogólnym dnia 5 czerwca r. b. zmieniono statut stowarzyszenia w taki sposób, że zakres zebrań ogólnych rozszerzono. Zostały one podzielone i mają się odbywać przy każdym sklepie stow. dla tych członków, którzy z danego sklepu korzystają.

Na takich zebraniach, swolowanych co kwartał, mogą być załatwiane wszelkie sprawy dzielnicowe, przytem zarząd ma sposobność zapoznać się z potrzebami członków oraz odwrotnie tychże może zainteresować sprawami stowarzyszenia.

Na rocznych zebraniach dzielnicowych będą przeprowadzone wybory pełnomocników w stosunku 1 na każde 50 członków, przypisanych do danego sklepu. Wybrani pełnomocnicy będą stanowili radę stowarzyszenia dla załatwiania spraw ogólnych. Do nich też będzie należało wybór Rady Nadzorczej oraz rozpatrywanie i zatwierdzenie sprawozdania.

Obecnie właśnie zostały ukończone zebrania dzielnicowe członków stowarzyszenia i lista pełnomocników jest już ostemplowana w sobotę dn. 6 b. m. o godzinie 7 wiecz. w sali Polskich Związków Zawodowych odbędzie się pierwsze zebranie pełnomocników. Zebranie to posiada bardzo ważne zadania. Winno ono opracować regulamin dla wewnętrznych prac stowarzyszenia oraz ukonstytuować naczelny organ rządzący, tj. Radę Nadzorczą. Poza wypełnieniem spraw objętych porządkiem obrad pierwszego zebrania, cze-

ka pełnomocników bardzo wiele pracy. W programie tej pracy w pierwszym względzie należy uwzględnić podniesienie powagi instytucji wobec powszechnego ruchu robotniczego, zorganizowanie i uświadomienie członków, pozyskanie ich zaufania dla Stowarzyszenia, zebranie środków oraz współpraca nad rozwojem społecznym i gospodarczym instytucji.

Należy spodziewać się, że nowo ukonstytuowane zgromadzenie pełnomocników wniesie wiele zapalin i pracę Stowarzyszenia „Wyzwolenie“ postawi na wysokości zadania.

Sprawy aprowizacyjne.

(k) Wobec uchwalenia wolnego handlu i zniesienia wszelkich ograniczeń w ruchu kołowym i kolejowym — co do zboża i innych ziemiopłodów, w starostwie łódzkim wymówiono posady wszystkim urzędnikom aprowizacyjnym z dn. 1 września rb. Pozostają tylko na stanowiskach referenci aprowizacyjni, którzy będą likwidować sprawy min. aprowizacji do dnia 31 grudnia rb. Pozostają tylko w mocy ograniczenia do przewozu spirytusu i cukru. Cukru wolno przewozić bez przepustek tylko sto gramów, czyli po ćwierć funta.

Rocznica stracenia bohatera narodowego.

(k) Wczoraj, w dniu 5 sierpnia w Łodzi, staraniem Dowództwa Miasta odbył się uroczysty obchód ku uczczeniu 57 rocznicy stracenia na stokach cytadeli bohatera narodowego, naczelnika rządu powstańczego z roku 63, Romualda Traugutta i 4-ech towarzyszy.

Jednocześnie obchodzone pamiątkę 7 rocznicy wyruszenia pierwszej kadrówki legionów polskich z Krakowa na plac boju.

O godz. 10 rano w katedrze św. Stanisława Kostki ks. biskup Tymieniecki odprawił uroczyste nabożeństwo dla zgromadzonych oddziałów wojsk, delegacji cechów, władz i społeczeństwa. Na uroczystości były obecni gen. Rządowski i korpus oficerski, reprezentanci władz komunalnych, wojewódzkich, policyjnych, starostwa i delegacja weteranów powstania 63 roku, w liczbie 20 w przepisanych mundurach i z odznakami walczoności.

Po wysłuchaniu nabożeństwa i o-koloznościowego przemówienia ks. biskupa, omawiającego zarówno znaczenie skonu bohatera naczelnika rządu powstańczego z r. 63, jak i zbrojny czyn obecnego Naczelnika Państwa z dnia 6 sierpnia r. 1914, szeregi oddziałów wojskowych przedefilowały przed starszyzną, poczem, rozwiązując się pomazzerowały przez miasto do koszar.

Wiadomości bieżące.

Kalendarzyk.

6 Sobota	Dziś Przemienienie P.	
	Jutro Kajetana	
	Wschód słońca,	4 m. 29
	Zachód „	7 m. 42
	Wschód księżycy	10 m. 01
	Zachód „	11 m. 56

— Order Odrodzenia Polski. Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie kapituły orderu „Odrodzenia Polski“. Wnioski w sprawie odznaczenia szeregu osób posłano do zatwierdzenia Naczelnikowi Państwa.

Naczelnik Państwa nadał w dniu wczorajszym order „Odrodzenia Polski“ dziesięciu weteranom z r. 1863.

— Powszechny spis ludności. Wobec ustalenia dnia powszechnego spisu ludności w Polsce na 30 września, miejsowe władze administracyjne otrzymały z Województwa polecenie przeprowadzenia do dnia 15 sierpnia próbnego spisu ludności, celem ustalenia sprawności komisarzy spisowych.

— Wzrost kosztów utrzymania. Komisja miejscowa do badania zmian kosztów utrzymania w Łodzi ustaliła, że dnia 1 sierpnia 1921 r. koszt utrzymania rodziny pracowniczej, złożonej z 4 osób, pobierającej deputat dodatkowy robotniczy wyniósł marek 449,21, że w porównaniu z cenami na 1 lipca 1921 r. koszty utrzymania dziennego rodziny

otrzymującej deputat wzrosły o marek 132,7, co w procentach wynosi 41,64; koszty zaś utrzymania rodziny, niepobierającej deputatu, wyniosły w dniu 1 sierpnia 1921 r. marek 470, fenigów 11 i w porównaniu z kosztami na 1 lipca 1921 r. zwiększyły się o marek 134 fenigów 85, obliczone w procentach zwiększenie to wynosi 40,22.

Z naszego kolejniotwa. Ministerstwo Kolei Żelaznych zawiadomiło Komitet Giełdowy Łódzki, iż w obecnym letnim okresie zaznaczyło się pewne zmniejszenie transportów na kolejach, skutkiem czego tabor, wzmocniony w dodatku lokomotywami otrzymanymi z Niemiec, obecnie nie jest należycie wykorzystany.

Stan ten minie z chwilą realizacji zbiorów rolnych i zwiększenia zapotrzebowania na opał.

Wobec czego ze wszechmiar wskazanem jest wyzyskać cbcną pomyslną dla transportów kolejami sytuację, w celu zgromadzenia zapasów na zimę i przewiezienia większych ilości materiałów tych, które mogą być bez trudności magazynowane — jak to opał smary, materiały budowlane i inne surowce.

— Dodatek drożyznany. Na skutek pisma Komisji międzyzwiązkowej, Magistrat postanowił przyznać jednorazowy 100% dodatek drożyznany w stosunku do ilości przepracowanych dni i tym wszystkim pracownikom miejskim, którzy opuścili posady przed dniem 14-go lipca 1921 r.

— Walka z chorobami wenerycznymi. Szerzenie się chorób wenerycznych i konieczność jaknajbardziej wyteżonej walki z tem nieszczęściem, zmusza władze państwowe i gminne do uprzywilejowania pomocy lekarskiej wszystkim warstwom ludności.

W tym celu niezależnie od poradni przy Urzędzie sanitarno-obyczajowym w Łodzi, gdzie każdy i każda, kto się zgłosi, otrzymuje pomoc lekarską bezpłatnie, obecnie zostały uruchomione na terenie Województwa Łódzkiego przychodnie przy szpitalu wojskowym i okręgowym w Łodzi oraz w Piotrkowie.

Przychodnie te są czynne w godzinach popołudniowych, pomoc lekarska jest udzielana bezpłatnie, za lekarstwa jest pobierana płać z opustem, wynoszącym jedną trzecią część ceny zwykłej.

— Zdrowotność miejska. Odczytano i przyjęto do wiadomości wyniki przymusowego szczepienia ospy ochronnej dzieciom, urodzonym w r. 1920. Na ogólną ilość wcześni 11010, stawiło się do szczepienia 5835; w tym chrześcijan 3535, żydów 2299, z czego chłopców 3001, dziewcząt 2834. Do roku dzieci 4786 powyżej roku 1049.

Ospa zaszczepiona z wynikiem dodatnim 5812, z wynikiem ujemnym 23.

Ogólna ilość dzieci, nieszczepionych — 6521, wskutek zgonów 582, wskutek choroby 21, nieodnalezionych adresów 2203.

Zaszczepiono ospę przez prywatnych lekarzy 510, przedstawiono Urzędowi Wojewódzkiemu do odpowiedzialności sądowej 3215 osób, za niedostarczenie dzieci do szczepienia — bez usprawiedliwionej przyczyny.

— Związek Pol. Młodz. „Orlą“. W niedzielę, dnia 7 sierpnia, o godz. 9.30 rano punktualnie w lokalu NPR. Piotrkowska Nr 91 odbędzie się walne zebranie.

— Wyzysk w jadalniach. Z powodu braku mleka i ziemniaków na targu miejskim wiele jadalni podniosło ceny obiadów i dań. Charakterystycznym przejawem chęci wyzysku jest równoczesne podniesienie ceny jaj, mimo, iż ten artykuł na targu w ostatnich dniach spadł w cenie. Zwracamy na to uwagę urzędu walki z lichwą.

— Ostrożnie z lemoniadą! Wobec tego, że w ostatnich czasach badane lemoniady często zawierają saponinę — Państwowy Zakład badania żywności i przedmiotów użytku w Łodzi ostrzega fabrykantów lemoniad sztucznych, iż dodawanie saponiny w celu wywołania nienaturalnej znacznej piany jest surowo wzbronione. Saponina lub korpel pannański (Quillaja saponaria) — pospolicie mydlikiem zwana, jest silną trucizną i pod żadnym pozorem do wyrobu wód gazowych służyć nie może.

Winni nieprzestrzegania powyższego nakazu będą pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

Handel z Rosją.

W Stowarzyszeniu Kupców Polskich w Warszawie dyrektor stowarzyszenia tego scharakteryzował stan, w jakim znajduje się obecnie handel nasz z Rosją i Ukrainą.

Po ustaniu roli, jaką w tym handlu odgrywała VI armja, przechodzi ona do rąk prywatnych; zawierane są już znaczne transakcje (np. woliński Związek Stow. Spółczywych zawarł transakcję na 200 tys. rubli z jedną z kooperatyw naszych).

Rosja i Ukraina potrzebują wszerzkiego, a przede wszystkim manufaktury, wyrobów żelaznych, galanterji, mogą zaś nam dać skórę, liście tytoniowe, len, cukier, przede wszystkim zaś zboże.

W tym stanie rzeczy kupcy mają zamiar powołać do życia t-wa Akc., któreby objęło całokształt handlu z Rosją. Naszkicowany projekt ustawy takiego t-wa, którego zadaniem byłoby sporządkować rozpoczynający się już na pograniczu handlu, a nadto być pośrednikiem między Rosją a zachodem, Polska bowiem nie może sięadowolnić rolą kraju tylko tranzytowego.

Przystępując do realizacji projektu — wybrano komitet organizacyjny.

Komunikat.

Stowarzyszenie Spożyców „Wyzwolenie”.

W sobotę dn. 6 sierpnia o godzinie 6-ej wieczorem w Sali Polskich Związków Zawodowych przy ul. Głównej Nr. 81

odbędzie się Pierwsze Walne Zgromadzenie Pełnomocników z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór prezydium,
2) Sprawozdanie za drugi kwartał r. b.

3) Zatwierdzenie regulaminów dzielnicowych zebrań członków, zebrań pełnomocników rady nadzorczej i kasy oszczędności.

4) Wybory członów Rady Nadzorczej.

5) Wnioski.
Wejście za okazaniem imiennych zaproszeń, które są do odebrania w odpowiednich sklepach.

Stowarzyszenie Spożyców „WYZWOLENIE”.

Komunikat. Zebranie Ekspedjentów, Magazynierów i Biuralistów fabrycznych.

Zawiadamiamy, że w niedzielę dn. 7 sierpnia 1921 o godz. 9-ej rano, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 17 odbędzie się Zebranie wszystkich wyżej wymienionych, w sprawie utworzenia własnego Związku przy Związku Majstrów Fabrycznych.

Prosimy wszystkich zainteresowanych o liczne przybycie na zebranie.

Od 1-go bieżącego miesiąca zrywam spółkę z panem P. Stempfledem, Cegielniana Nr. 12, z poważaniem
M. ROZEN, Łódź, Wschodnia 72.

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE.

Kino „DOLINA SZWAJCARSKA“ ul. Sienkiewicza 40

Dziś!

Wielki program aktualny wytwórni „Gaumonta“ w Paryżu p. tytułem

Dziś!

„DZIECKO ZBYTKU I ROZKOSZY“

Potężny dramat w 6-ciu aktach, osnuty na tle strejków i haniebnej roboty agitatorów, dążących do wywołania zaburzeń.

W roli głównej słynna z gry i urody

Susanna Grandais.

Początek o godz. 6-ej. W soboty o godz. 4-ej.
W święta o godz. 3-ej po poł.

Teatr letni „SCALA“

Dyr. S. KUPERMAN.

Początek koncertu o 8-ej
przedstaw. o 9 wiecz.
Kasa czynna od 5 po poł.

Premjera we wtorki.

Dziś zmiana programu.

Duet Hasstings

ekscentryczne amerykańskie tańce.

Liili & Edwin

Węgierski duet taneczny.

B. Kamiński

monologi, kuplety.

Adam Dobrzański

humorysta (własny repert.)

Duet Janaszek

ekscentryczny duet polski.

St. Bronecki

własny repert.

Udział biorą:

Rella Głowacka

hryzna śpiewaczka (Aktualne piosenki i cygańskie rom.)

Lola Patroni

ulubiona subretka.

E. Bodo-Z. Ullas

piosenki i śpiew.

Program składa się z 18 pierwszorzędnych numer. solowych

W razie niepogody w „Scali“ zimowej, Cegielniana 18. — Orkiestrą kier. p. Pietruszyński.

Największe w naszym mieście Kino-Popularne

Konstantynowska 16.

Pierwszy raz w Łodzi!
Niebywała sensacja!

Dziś

„SKAZANY“

Wzruszający dramat w 5 wielkich aktach.

Treść obrazu: 1. Zebranie towarzyskie u fabrykanta. 2. Inżynier prosi o rękę jego córki Ledy. 3. Dyrektor więzienia. 4. Osadzony na kilka lat więzienia. 5. Ucieczka skazańca. 6. Żandarmi pszerzują okolicę, aby odnaleźć zbiegłego więźnia. 7. Pod groźbą rewolweru bandyta zmusza gościa by wsiał do auta, kto nie posłucha, poniesie konsekwencje. 8. Tajemne widzenie i t. p.

Sala ochłodzona. — Początek w dni powszednie punktualnie o godz. 7, w sobotę i niedzielę o godz. 8.

Teatr SCALA“

(Zimowy)

Cegielniana 18.

Kilka gościnnych występów **Ukraińskiej trupy dramatycznej**

Dziś w sobotę 6-go sierpnia

„Oj! nie chodź Grzesiu po wieczorkach“

znana głona narodowa sztuka w 5 akt. ze śpiewami i tańcami STARYCKIEGO 25 M M śpiewnych.

Jutro w niedzielę 7 sierpnia

CHMURY

Dramat z życia narodowego w 5 akt. ze śpiew. i tańc. SUCHODOLSKIEGO.

Tańczy 6 par. — Zespół składa się z 46 osób. — Chór-Balet. Początek o 9 w. — Główny reżyser RUDENKO. — Bilety w kasie od 11—2 i od 5 p. p.

W celu zasilenia funduszu na kolonie letnie dla dzieci funkcjonariuszy Policji Państw. w Łodzi

odbędzie się **W HELENOWIE** w niedzielę d. 7 sierpnia r. b.

Wielka Zabawa Ogrodowa

urządzona staraniem Kasy Przewodności Komendy Policji Państw. w Łodzi.

Połączona z loterią fantową.

ROZEGRANYCH BĘDZIE: 4,000 wartościowych fantów m. inn. 2 maszyny do szycia, żywy inwentarz, materiały lokcyjne, gęsi, kaczkę, kury i t. p. Program zabawy urozmaica występy artystów teatru „Scala“ Loli Patroni, E. Bodo, St. Broneckiego, B. Kamińskiego, Z. Ullasa. — Walki francuskie. — Masa atrakcyjnych niespodzianek. Tańce na sali. — 2 orkiestry. — Początek zabawy o g. 2-ej. — Wejście na zabawę mk. 100, dla żołnierzy uczącej się młodzieży mk. 50. Bilet na loterię fantową mk. 50.

Ogólne Zgromadzenie

Drugiego Bałuckiego Tow. rzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego

odbędzie się w niedzielę 7 sierpnia r. b. o godz. 2 po poł. w lokalu T-wa przy ul. Łagiewnickiej Nr. 25, a w razie niezbrania się dostatecznej ilości członków, w drugim terminie tegoż dnia o godz. 4-ej po poł. i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych.

Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Odczytanie Sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
2. Zatwierdzenie Sprawozdania za rok 1920.
3. Etat wydatków na rok 1921.
4. Wybór 2-ech członków Rady, 2 członków Zarządu i 3 członków Komisji Rewizyjnej.
5. Likwidacja T-wa.
6. Wnioski członków.

Ogłoszenie.

Zawiadamiamy wszystkich Prządników bez różnicy przekonań, (przedalni cienkiej i kamgarowych) w Łodzi, że dnia 7 sierpnia t. j. w niedzielę o godz. 10 rano odbędzie się

ZEBRANIE

w lokalu Polskich Zw. Zaw. „Praca“, Główna 31.
Sprawy bardzo ważne. 2776-3

Zabawa Stolarzy!

W niedzielę dnia 7 b. m. od godz. 2 po poł. do 11 wiecz. będzie urządzona ZABAWA TANECZNA przez gospodę stolarską, w ogrodzie Brauna przy ul. Przędzalnianej 64. Na którą najuprzejmiej zaprasza wszystkich członków oraz wprowadzonych gości

ZARZĄD.

Dr. Garliński

powrócił.

Dr. A. S. Tenenbaum

Choroby wewnętrzne
ZIELONA Nr. 3.

Przyjmuje od 8 do 9 rano
i od 5 do 7 po poł.

Ogłoszenia drobne.

A. A. A. Kupuję meble, dywany, garderobę, bieliznę, masyżny do szycia. Piace najliciej. Łaznik, Beadeyka 28. m. 18, parter. 2801-25

A. Fisharmonję, nowe meble sprzedam, Sienkiewicza 59, m. 21, oficya i piętro. 2762-2

Agata Karolina zagubiła bilet wolnej jazdy, wydany przez K. E. Ł. 2800-1

Drozdalski Ludwik zagubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 2781-3

Józefiak Marianna zagubiła paszport niemiecki, wydany w Warszawie. 2779-3

Kozielec Witalla zagubił kartę zwolnienia z wojska, wydaną w 58 p. piech. 2774-1

Marcos Marianna zagubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 2787-3

Od zaraz postukuje pokój umeblowany (skromna) proszę złożyć ofertę pod literą „S“ admin. „Pracy“.

Ochotnik powróciwszy z wojska, obszar przy motorach samochodowych, proszę o jakikolwiek prace. Łaskawe oferty składać do adm. „Pracy“. 2783-1

Salomeja Józwiakówna zagubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 2795-3

Ubrania, Palta

Obuwie, kto chce kupić prosimy zwrócić naszą hurtownię. Modne se onowe męskie, damskie i dziecięce. Kamazę męskie 2500, — lakierowe 4400, — damskie czarne 2500, — brązowe 4355, — dziecięce brązowe 2000. Ubrania męskie do roboty 1175, — strażgardowe od 8000, — kamgarowe od 12500. Spodnie 200, — lepsze 675 kamgarowe sztuczne 4500 Palta damskie i męskie modne kolorowe od 2500 do 10000, — ubrania dziecięce i chłopięce od 1000, — spodnie od 500. Bielizna, pończochy, skarpetki i chustki. Wielki wybór modnych szewców, botonów, kamgarów, kowokotów, batystów i białawy. Polca po cenach hurtowych chrześcijańska Składnica towarowa pod firmą „Jarmark Łódzki“, Bronisław Jagoda, Piotrkowska 44. 2782-10

Wojteżak Michał zagubił dowód osobisty, wydany w Łodzi, oraz kartę powołania rocznika 1898, wydaną z P. K. U. w Łodzi. 2780-3

Wolniczewicz Mieczysław zagubił kartę bezterminowego urlopu, wydaną w Toruniu. 2695-3

Wierczok Jakób zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Gamera. 2690-1

Zamienie mieszkanie w Górnym Rytku i w okolicy Górnego Rytku ulica św. Ludwika 57, Maciejewski. 2-86-8